

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisil se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vedno napredovanje.

Česar nima slov. ljudstvo, to je bogastvo in plemenita gospoda, ki se, kakor je slov. krvi, tudi čuti za slovensko. To je krivo, da je bilo tudi naše ljudstvo kedaj izgubilo slov. ponos ter se je dalo tujcu pod noge. V nekaterih krajih, posebno blizu večjih mest, se nahaja še sedaj tacih ljudi in je z njimi sila težko ravnati.

Iz nobene strani jim človek ne more priti do kože, naj jih pripravi na to, da izpoznajo svojo slepoto. Taki ljudje ne beró nič ali le take liste, ki jim jih vrivajo njih „mojstri“, t. j. take, ki povzdigujejo nemščino čez vse ter vedno in vedno kričé, da brez nemščine ni življenja in torej ni čuda, če je tacih s časom sram svoje slov. besede ter jo zamenijo s tujo, nemško.

Da je taka beseda v njih ustih iz večine le pokveka, ki je vse drugo bolj, kakor pa nemška beseda, tega pač taka reva še ne sluti, šteje pa se že med Nemce ali k večjemu še med „Slovence, ki so pametni“. Število teh „pametnih“ rev izginéva čedalje bolj izmed slov. ljudstva in to ni mala zasluga tudi družbe sv. Mohorja.

Le-ta družba je bratovščina in nima sama na sebi namena, naj vzbudi v slov. ljudstvu zavest, da je slovensko, vendar pa se to izgaja pri marsikaterem nemškutarčku, če je ud te družbe in njene bukve prebira. Take lepe reči in v tako lepi, da si domači besedi bere v bukvah, ki jih dobiva od družbe! To pa potlej ni mogoče, da mu postane s časom bolj svetlo v glavi ter se rodi v njegovem srci neko spoštovanje do slov. jezika.

To je pa uzrok, poleg velicih drugih, da se človek veseli te družbe in nje vednega napredka in zato pač prav, če postavimo le-sem našim bralcem nekaj iz poročila, kakor ga izdaje odbor te družbe. Po tem pa šteje naša družba sv. Mohorja letos že 41.552 udov, torej je letos 6542 udov več, kakor jih je bilo lani. Novih je k družbi pristopilo 9226, starih pa je odstopilo ali odmrlo 2695.

Največ udov šteje seveda ljubljanska škofija, v njej jih je 16.666, naša, lavantinska pa jih šteje 12.336 in v dalnji Ameriki živi 59 udov.

Kar se tiče spisov, ki so letos prišli odboru v roke, pravi odbor, da je bilo jih blizu 50 in to razne vsebine: povesti, životopisov, poučnih in gospodarskih razprav. Obdarovali so se nastopni spisi: 1. „Žganjar“, povest, spisal P. Bohinjec v Ljubljani; 2. „Gospod Anton“, povest, spisal A. Koder v Inomostu; 3. „Mrtvo morje“, krajepisen obraz, spisal dr. A. Čigoj v Celovcu; 4. „Gospodarstva najboljši pomočnik“, spisal prof. M. Cilenšek v Ptuj; 5. Zbirka domačih zdravil“, spisal Ivan Lampe, lekarnik v Kranju.

V porabo so se prevzeli še ti-le spisi: „Črtice iz dnevnika“, spisal Jan Bilec, duh. v Ilirskaj Bistrici; „Zgodovinske drobtine“, spisal prof. J. Steklasa v Karlovcu. „Duhovna železnica in vlak v nebesa“, spisal Tine Brdnik, kapelan v Kranjskej gori; „Narodno blago iz Savinjske doline“, zapisal L. Štorman v Grižah; „Zbirka gospodarskih skušenj“ in nekaj narodnega blaga, zapisal Lipe Vrhovski; „Zbirka zgodovinskih kratkočasnic, smešnic, ugank“, nabral A. Benedik.

Drugi spisi so se večinoma kjer se je zahtevalo, poslali gg. pošiljalcem nazaj.

Zavoljo ogromnega dela pri tiskanji več ko treh milijonov pol, kolikor jih obsezajo vse letošnje knjige, in zavoljo ponatisov treh letošnjih družbinih bukev, katerih se je bilo sprva premalo natisnilo, tiskarnica in knjigoveznica ne bode mogli pred sredo meseca oktobra svojega dela dovršiti. Okoli srede oktobra se bode razpošiljatev pričela, in traja celih 8—9 tednov. Naj čč. gg. poverjeniki in udje blage volje potrpijo in prizanesejo družbi, ako knjige letos nekoliko pozneje prejmejo.

Tako blizu letošnje poročilo družbe sv. Mohorja in torej lahko rečemo, da ga bode veselo vse slov. ljudstvo. To je vedno, lepo napredovanje.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptuj

dné 29. julija 1888.

(Dalje.)

Osobito važnost pripisuje vodstvo osnovanju Koroških podružnic, katerih zastopnike imamo čast danes pozdraviti v tej slavni skupščini. Najtežavnejša naloga čaka naše družbe ravno v slovenskem Gorotanu, kateri že toliko časa brezvpešno kliče po slovenski šoli. In le tedaj, ako se ondotni rodoljubi zavzamejo ter se ljudstvo vzdrami, mogoče bo izvojevati slovensko šolo, da bo vgajala koroško-slovenskim razmeram. In čast vrlim rodoljubom, stopili so na pozorišče — in narod za njimi! — S posebnim zadovoljstvom omenjamo, da so uzorne Slovenke ob sinji Adriji našle uzorne posnemalke. (Živele!) Vrli tržaški ženski podružnici prirastla je čvrsta posestrima v Ilirski Bistrici na Notranjskem. (Živela, slava!)

3. Z radostjo beleži vodstvo lepo čislo onih častitih rodoljubov, ki so po § 4 postali pokrovitelji*) naši družbi s tem, da so vplačali vsoto 100 gld. Vseh je preteklo leto pristopilo 9 ali z zaporedno številko: 29. † Mnsgr. profesor Andrej Einšpieler v Celovci. 30. Slavna Ormoška posojilnica. 31. Oroslav Doleneč, mestni odbornik in svečar v Ljubljani. 32. Jurij Jan, častni kanonik in dekan v Dolini v Istri. 35. Anton Vitez Vicco, graščak v Podgradu v Istri. 34. Fil.-dr. Ivan Svetina, prof. v Ljubljani. 35. Maks Vršec, tajnik v Celji. 36. Slavna mestna županija v Idriji in 37. Josip Zelenik, odgojitelj na Dunaji.

4. Družbena zavoda, „otroški zabavišči“ v Celji in Trstu sta tudi tekoče leto lepo vsevala, da so bili roditelji s svojo deco, katera ji je pohajala, prav zadovoljni. Tudi gg. šolski nadzorniki so se pohvalno izrazili o teh zavodih. — V celjski vrtec pri čč. šolskih sestrah je zahajalo krog 50, v tržaški pa krog 40 otrok. Nekako polovico otrok bilo je plačujočih, drugi pa so bili brezplačno poučevani, kakor sta primerno in potrebno spoznali ondotni podružnični načelnisti.

Ker se je v Celji potrebna spoznala prememba, in ker je prednica čč. šolskih sester, č. m. Angelina Križanič stavila jako ugodne pogoje, je vodstvo dne 25. marca 1888 štv. 401 naznanilo prečastiti m. prednici in slavnemu podružničnemu načelnistvu v Celji, da z bodočim šolskim letom (15. septembra 1888) izroči družbeno zabavišče v popolno oskrbljevanje čč. šolskim sestram, katerim bodi za doseданjo podpore izražena tu očitno vodstvena zahvala. — Gledé tržaškega zavoda se ni zgodila nikaka sprememba. Da si zabavišče v Podgori pri Gorici ni družben zavod, vendar se sme z njego-

*) Pokrovitelje št. 1—28 gl. Vestn. str. 27—28.

vimi vspehi ponašati tudi družba sv. Cirila in Metoda, ki je ondotnemu županstvu z besedo in dejanjem šla na roke, da se je čez 60 slovenskih otrok vzgojevalo v domačem vrtcu.

5. Glavni društveni blagajnik dr. Josip Vošnjak poroča o denarnem stanju blizo tako:

Račun o dohodkih in stroških družbe svetega Cirila in Metoda kaže za leto 1887 dohoda gld. 8638·34 in prišteveši blagajnični zastanek koncem 1886, l., ki je znašal 5620 gld. 70 kr., skupaj gl. 14.257·04. Troškov je bilo gl. 6983·25, torej koncem 1887. leta ostanek v blagajni gld. 7273·79 in dolžno pismo šolske občine v znesku 700 gld. Podružnice so nabrale in postale glavni družbi gld. 7224·06. Nad 100 gld. so nabrale: Prva ljubljanska gl. 299·21, šentjakobsko-trnovska v Ljubljani gld. 235·48, šentpeterska v Ljubljani gld. 267·81, celjska gl. 251·82, celovška gl. 100 40, novomeška gl. 110·65, braslavška gl. 100, gorenjegradska gl. 120, tržaška gl. 300, žavska gl. 124, vrhniška gl. 291, postojnska gl. 104·89, slovenjigradska gl. 104·05, idrijska gl. 104·80, trnovobistriška gl. 109 40. begunjska pri Cerknici gl. 125·25, na Zidanem mostu gld. 140, ženska v Trstu gld. 440 02, smledniška gl. 131·90, ormoška gl. 300, ostale menj ko 100 gl., ker so ustanovnine večinoma bile vplačane v letu ustanovljenja. Zahvaliti se nam je onim podružnicam, ki so skušale redne doneske zvišati po napravi veselice družbi v korist. Šentpeterska v Ljubljani je izročila 167 gl. 81 kr. kot dohodek veselice, ribniška 24 gld., šentjakobsko-trnovska 16 gld. 35 kr., idrijska 16 gld. 62 kr., premska 6 gld. 10 kr. V svojih oporokah so se spominjali naše družbe sledeči dobrotniki: č. g. Pr. Šabec, duhoven v Utovljah pri Sežani, g. Jos. Rozman v Ljubljani in Magd. Golob v Radovljici po 100 gld. Med daritelji mi je omeniti pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani 50 gl., posojilnice mariborske 100 gl., banke „Slavije“ v Pragi 200 gl., Čehov 155 gl.

(Dalje pri)

Gospodarske stvari.

Peronospora viticula ali strupena rosa.

Ta nesrečna trška bolezen se je ta mesec po vseh naših vinorodnih krajih jako nevarno pokazala ter lahko izrečemo prepričanje, da bode letošnje vino še brž kisleje, nego lansko.

Temu pa se tudi ni čuditi, ako pomislimo, da je perje rastlini to, kar so živali pluča; trtno listje je pa že sedaj čisto rmeno, deloma suho in že odpalo in vsled tega ne bode dozorelo grozdje in pa kisle bode vino. Dalje pa upliva ta bolezen še tudi na trs sam, kajti mladike tudi ne morejo dozoreti, za tega delj lahko pozebejo in zbog tega trs peša.

Že enkrat smo naše bralce na to nesrečo

opozorili, ter jim gotovo vspešno sredstvo: „bakreni vitrijol in apneno vodo priporočali, vendar pa nam ni znano, da bi bil to še kdo uporabil, kakor Ormoška graščina. Letos se vé je že prepozno; bolezen nas pa bode gotovo več let vznemirjala in za tega delj vas že sedaj opozorimo, naj storite delo prihodnje leto, drugače bode vino zopet kislo in brez cene.

Kropiti se pa mora prvič koj, ko trta odcvete, drugič pa v začetku meseca avgusta — takrat, ko se prvič pokaže bolezen.

Stroški za to delo niso v nikaki razmeri z dobičkom, koliko bolje vino da na ta način pridelamo in zato mislimo, da se ne bode nobeden pameten vinogradar zbal tega dela. b.

Sejmovi. Dne 27. avgusta na Ljubnem, v Mozirji in v Brežicah. Dne 28. avgusta v Celji, pri sv. Trojici v slov. gor. in v Svičini. Dne 29. avgusta na Muti, pri sv. Filipu, v Poličanah, v Žalci in v Imenem. Dne 30. avgusta v Gradci, na Hajdinji in na Bregu pri Ptujci.

Dopisi.

Od sv. Jurja na Ščavnici. (Cesarjeva 40-letnica.) [Konec.] Po končanej daritvi zbrala se je mladina vsa z občinstvom, kolikor ga je med stene šlo, v prekrasno okinčani šolski dvorani, in tu je zdaj g. nadučitelj vse pričujoče iskreno pozdravil in ko so učenci navzmes prav nežno zapeli, v kratkih, krepkih besedah naslikal pomen te slavnosti in cesarjeve velike zasluge za povzdigo blagostanja in omike svojih državljanov. G. uč. Svitoslav zapel je na to z otroci cesarko pesen in drugih par. Zdaj so prednašali iz vsakega razreda po eden učenec ali učenka slavnosti primerne pesnice, in šlo je in skakalo vse za godbo in zastavami naprej skoz krasni slavolok g. Kreftove tja gor po prijazni Ščavniški dolini $\frac{3}{4}$ ure daleč k očetu slovenske mladine, h g. Al. Kreftu v Očeslavcih. Le ta blagi mož pogostil je vse šolarje od Kapele pred dvema leti, letos pa zopet nasitil se slatino, vinom in kruhom več kakor 300 jurjevskih učencev. Večna mu hvala! Z nami in za nami je prišlo še mnogo odličnih gostov, starišev, dva orožnika od sv. Jurja na Ščavnici (sevé brez puške), več srednje- in visokošolcev, učiteljev od Kapele, Negove, sv. Duha, sv. Antona, Male nedelje in iz Radgone, in vsi skupaj smo se z nova radovali na prijaznem Kreftovem domu. Tudi domači č. g. župnik in kaplan in župnik od Kapele so nas razveselili se svojim prihodom. Med milodonečim narodnim petjem možkega, dijaškega in otroškega zbora, med sviranjem domače godbe, različnimi igrami otročičev, med vihranjem zastav in buhanjem možnarjev je nam čudno hitro potekel čas. Da si prav neradi, morali smo

misliti na ločitev. Zdaj je g. učitelj Svitoslav izrekel v imenu šole in vse šolske mladine gostoljubni Kreftovi hiši najiskrenejšo zahvalo, nato pa spremljal v sree ganjeno in razveseljeno mladino proti domu nazaj. Skoraj vse odlično občinstvo slavilo je ta dan v živahni besedi še do mraka. Ali kdor se je te slavnosti vdeležil, ne bode je pozabil, do smrti ne. Da se je mogla cesarjeva 40-letnica obnesti pri nas v tako nepričakovano zadovoljnost vsem, zahvaliti se imamo v prvi vrsti skupnemu delovanju in vrli pomoči g. učiteljev, duhovnikov, orožnikov, županov, prodajalcev, udov kr. š. sveta in bralnega društva, domačih godcev in pevcev, pridnih starišev itd. Trikrat hvala njim! Tudi g. Kreftovi pri sv. Jurju za požrtvovalnost v postrežbi godcev in pevcev iskrena hvala! V stalni spomin te slavnosti vsadila se bo pred šolo Fran-Josipova lipa in če Bog dá ter pripomorejo dobri ljudje, ustanovilo sadjarsko društvo na Ščavnici. G. Al. Kreft je že obljubil pol orala rodovitnih tal darovati za sadni vrt. Živio! Sedaj, ko žeja po kmetovi krvi trtno uš, bode sadjarsko društvo gotovo največja dobrota za ves okraj. Domačini, na delo vsi! Jernej Jamnički.

Od sv. Vrbana. (Razni reči.) Bil je to prav veseli den: 5. avgust, ko so nam preč. gospod prošt iz Ptujca blagoslovili našo povečano župnijsko cerkev. V ubrani besedi so razložili, kaj je župnijska cerkev za vernike: da je duhovno okó, srcé, vir za celo duhovnijo. Pripoznali so visoki gospod očitno župljanom, da se zunaj in znotraj hiše božje vidi, kako skrbno se ravnajo po besedah psalmistovih „Gospod! ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kder prebiva tvoje veličastvo.“ Cerkva je za dobro tretjino povečana. Delo je izpeljal ptujski zidarSKI mojster Jožef Breznik tako, da zamore cerkva ponosno v vrsto stopiti z drugimi župnijskimi cerkvami lepih slov. gor. Ravno danes so zidarji začeli staviti šolsko gospodarsko poslopje, in stanovanje za drugega, oziroma četrtega g. učitelja. Ako bode stavba vestno po načrtu dovršena, bode lep kinč za okolico sv. Vrbana. Župljani s tem mnogo žrtvujejo, in si častno mesto zaslužijo med onimi, ki pripoznajo, kaj je lepa cerkva, dobro oskrbljena šola za dušni in telesni blagor prebivalstva. Sv. Vrban še dozdej dobro varuje svoje vinograde nezgod. Ako ravno se grozda ni obilno nastavilo, vendar še vse obeta do sedaj srednje dobro letino. Sadja je obilno, kar za naš kraj že mnogo pomeni. Spretni trgovec in gostilničar g. F. Simonič mnogim do krajcarja pomaga, ker dobro sadje plačuje. Izvažanje ranega sadja se je že pričelo. V „Slov. Gospodarju“ št. 22 je nek „Junior“ od Malenedelje sprožil o spomeniku zgodovinarja A. Krempel-na. Menda je le v omenjenem dopisu

pisčeva pomota, omenivša, da je Krempel umrl l. 1849. Sloveči župnik se je v večnost preselil l. 1844. Njegov „spomenik“ je bil dovolj umetno izdelan. Ogledovali smo ga pred podobarjevo delalnico na „Sofijskem trgu“ v Mariboru, kjer je bil izpostavljen. Pobiralo se je zanj med dijaško mladino, kmeti, gospodi. Ko je podobar F. Teichmeister zginil, se je vse pobralo, ker je omenjeni bil v neugodnih razmerah, nekaj prodalo, drugo raznosilo. Krempel-nov spomenek je v roke prišel nekemu Mariborskemu mestjanu, kateri še ga zdaj ima na „dilhah“, nevedoč, koliko je ta kamen vreden, kaj predstavlja, in kateri da je. Res čudno je bilo od takratnega „odbora za Kr. spomenik“, da se je prepustilo ptuje blago na rovaš g. F. Teichmeistera prodati ali vzeti. Bilo mi je povedano, da bi se lahko „spomenek“ dobil po „tretji roki“ prav po ceni. Ali nebi Malonedeljski „Junior“ te častne skrbi prevzel, da se reši podoba „Klio“ za blagega Krempelna? To se tem ložej izpelje, ker neko svotico nabranega denarja hrani nek g. M. St. K., kakor omeni g. Ivan Lapajne v zgodovini štaj. Slovencev na 259. strani.

Iz Čadrama. (Naše delovanje.) [Konec.] Bila je močno in lepo zidana iz samega kamenja. Imenitna je ta cerkev, kajti ko so druge župnije v naši dekaniji bile le Konjiške podružnice, imela je ona že leta 1542 svojega lastnega kaplana Valentina Faschang, kakor se bere v Gültenschätzung v dež. arhivu 11. zv. št. 133. Imenitna je še pa tudi ravno v oziru na škap. praznik, ker napis nad škap. kapelo kaže, da pred 199 leti, ko je bil vladar Konjiške župnije, tačas tudi Čadramske, Bošt. Glavinič žl. Glamoč, stolni kaplan svitlega cesarja Leopolda, ki je bil tudi že imenovan Senjski škof, kaplan njegov pa je bil gosp. Matija Kalčič, Kamničan, je ta kapela v čast Matere in božje Dev. od Karmelske gore bila postavljena in posvečena. Imenitna je še pa naša sv. Barbara zdaj zavoljo svoje notrajne lepe oprave, kakor le malo katera druga cerkev. L. 1878 so se namreč dala okna pravilno popraviti, vsa cerkev se je snažno zmalala, dva čisto krivo napravljena altarja in grd križev pot se je odstranil in altar sv. družine se je po mojstru J. Vivodu v Gradcu tako lepo prenovil, da je bil v cerkvi „Mairiahilf“ tri dni razstavljen in občudovan. To je stalo s streho vred 1700 fl. L. 1880 se je po ravno tistem mojstru prenovil še velik altar in stranski sv. Ane, napravila se je nova prižnica in altar v škap. kapeli, kar je stalo 2035 fl. Tekoče leto pa sta se napravila namesto dveh že čisto piravih stolov v presbiteriji iz l. 1656 nova krasno napravljena v gotičnem slogu in se je cerkveni tlak z brušenim kamenom dostavil in popravil, kar stane okoli 450 fl. K temu popravilu so darovali župljani blizo 1000 fl. cerkev sama 500 fl., umrli

kmet Juri Potočnik 200 fl., prevzv. knez in kneginja Hugo Windischgrätz 100 fl., konjiški tržani okoli 100 fl. In ta naša podružnica je zdaj res tako okusno popravljena, da si moramo samo želeči, naj bi skoraj čakali enako lepe župnijske cerkve, kajti če je za nas ponos podružnica sv. Barbara, je ob enem sramota, da je župnijska cerkev 10krat menj vredna od hčere svoje in vsak, kateri hčer vidi lepo napravljeno kakor nevesto za ženina svojega, mora želeči, da bi skorej v enakej krasoti vsaj, če ne lepšo gledal župnijsko cerkev, k temu pa nam Bog pomozi!

Iz Središča. (Velika svečanost). Pri naši svečanosti dne 26. t. m. bodo sodelujoča pevska društva pela naslednje pesmi: 1. „Potočnica“, zbor od Gjüre Eisenhutha, poje „Vila“ s spremljevanjem godbe. 2. „Davorija“, zbor od Vallingerja, poje rad. pevsko društvo. 3. „Ustaj rode“, od Gjüre Eisenhutha, zbor, poje „Vila“. 4. „Veselo“, zbor od F. Trišlerja, poje rad. pevsko društvo. 5. „Pozdrav“, mešani zbor od dr. G. Ipavca, poje pevsko društvo Ormoškega okraja. 6. „Popotnica Lire“, zbor od I. pl. Zajca, poje „Vila“. 7. „Brate mili“, zbor od J. Puchlyja, poje rad. pevsko društvo. 8. „Nazaj v planinski raj“, mešani zbor od A. Nedveda, poje pevsko društvo Ormoškega okraja. 9. „Hrvaticam“, zbor z bariton-solo od I. pl. Zajca, poje „Vila“. 10. „Zrinjska Frankopanka“, zbor od I. pl. Zajca, poje „Vila“ in rad. pevsko društvo s spremljevanjem godbe. Zbrano občinstvo pozdravi gospod župan Kočevar, slavnostni govor ima tržan g. Kolarič, govor o Središči in njegovi zgodovini povodom 400-letnega potrjenja njegovih pravic pa č. g. Slekovec, župnik iz sv. Marka. Svečano sv. mašo služi rojen Središčan, prečast. gosp. kanonik Herg iz Maribora. Ob 12. uri popoldan pa bo Središki požarni brambovec Fran Lah po zastopniku okr. glavarstva Ptuj-skega g. Supančič-u dekoriran s srebrnim zasluznim križcem. Ker se je Središče svojih trških pravic zmiraj za blagor našega naroda posluževalo, želimo iz srca, da se te svečanosti vdeleži prav mnogo občinstva ne samo iz bližnjih občin ampak tudi iz sosednjih mest in trgov. Tedaj na svidanje.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Okoli srede meseca oktobra snide se drž. zbor ter dobi koj s kraja načrt nove vojaške postave v razpravo. Kaka da bode ta postava, to pa še ni znano. — Gledé ministra za uk in bogočastje premeljuje se po listih v eno mer vprašanje, ali pojde ali ostane še dalje na svojem mestu. Kolikor mi sodimo, ni še g. ministru dotekla ura. — V ponedeljek, dne 20. avgusta nastopil je Jurij vitez Schönerer svojo kazen in bile so vsled tega male

rabuke na Dunaji. Njegovi privrženci so vpili: „Hoch Schönerer“, redarji pa so jih za to zapirali. — Nemški konservativec Kaltenecker, dež. poslanec za kmečko volilno skupino Fürstenfeld, imel je v nedeljo dne 19. avgusta volilni shod v Stallhofnu ter je krepko povdarjal svojim volilcem, da se drži on in njegovi nemški tovariši tudi naprej edino konservativnih načel ter upa, da jim bode mogoče po njih poslej še več storiti za kmečko ljudstvo. Daj Bog! — Drž. poslanec za Velikovski okraj Lax, je odložil svoje poslanstvo in je sedaj celo mogoče, da bode njegov naslednik vrli župnik Gr. Einspieler. Tega se boje tudi vsi koroški nemškutarji in z njimi vsi, ki vleko jarem nemškega liberalizma. — Slavnost 40letnice vladanja presvitlega cesarja v Brnci je bila jako lepa in tega ne morejo vtajiti celo zagrizeni koroški nemškutarji, da se slov. ljudstvo čedalje bolj otresa tujega jarma. — Fzm. Schönfeld, po veljnik 3. vojnega kora v Gradci, prišel je v Ljubljano, da si ogleda tamošnje vojaštvo in vojaške vaje pri Logatci. Od odnot pelje se v Celovec. — „Slov. podporno društvo“ v Gorici še ni dobilo dovoljenja za blagoslovljenje svoje zastave. To je zares čudno! — „Edinost“ slov. list v Trstu, je v 66. številki tako dopadla drž. pravdniku, da je vso pridržal za se, uredništvo pa je priredilo za svoje bralce drugo izdajo. — Volitev volilnih mož v Koperskem okraju, kjer je bilo voljenih 212 narodnih in 23 italijanskih volilnih mož, kaže, da nima italijanstvo v tistem okraju nič več moči. — Hrvaški ban, grof Khuen-Hedervary, je prišel na Dunaj ter se pogovarjal z drž. ministroma Kalnoky in Kallay. — Oggerski minister za uk in bogočastje, Trefort, je na smrt zbolel. More biti se ga usmili smrt ter ga reši iz prepira, v katerem je bil s kardinalom Simorjem za voljo katol. učiteljskega. Minister v njem ni bil „na vrhu“.

Vunanje države. Sv. Oče so ustanovili nov red v spomin svoje zlate maše. Ta red bode ali iz srebra ali tudi iz zlata in srebra. — Italijanski predsednik ministerstva, Crispi, biva sedaj, ko to pišemo, menda že pri Bismarku v Friedrichsruhe. Kar bota ta moža med seboj stuhala, ne bode nič kaj dobro. — Portugalski kralj in kraljica sta bila te dni v Ischlu pri našem svitem cesarji. Z njima je bil tudi kraljevič in pravi se, da pomeni ta prihed neko veselo spremembo v ces. rodbini. — General Boulanger je zopet na vrhu, kajti voljen je v treh volilnih okrajih ob enem v drž. zbor. Kakor se vidi, ima mož vendar le pristašev, ki ne držijo rok križem. — Med uporne delalce se vrača polagoma mir ter jih dela v Parizu že večina v prejšnjih krajih. — V Angliji prihaja vlada do spoznanja, da imajo sicer veliko bojnih ladij a za vojsko, če pride kedaj do nje na morji, še vse premalo. Treba bode tedaj no-

vih ladij. — Mladi nemški cesar kaže posebno ljubezen do vojakov ter rad izreče, da stoji njegovo zaupanje najbolj na vojakihi. V Rusiji pa menimo, da ni veliko dosegel. — Rusija gleda z bistrim očesom na tujce, ki bivajo v Rusiji, posebno poljski. Njim pač menda ne zaupa veliko. — Srbska kraljica, Natalija, ne sme v Beligrad ter jo zastopa pri obravnavi pred konsistorijem le nje zastopnik. Kraljica pa ugovarja, češ, da je to zoper postave. — V vrsti turških vojakov je mnogo nemških častnikov, sedaj pa jih kliče Nemčija nazaj in radovedni svet se vpraša, zakaj da to dela. — Turčija v resnici ni voljna priznati Italiji, da si ta prilasti Masavo ob Rdečem morji. Za njo pa stoji bojda Francija in kakor se zatrjuje, tudi Rusija. Vrhu vsega pa je nek glavar roparjev, ime mu je Debeb, napadel baši-bozuke italijanske ter je petero italijanskih častnikov ondi ubil. — V Aziji se pripravlja vojska med Tibetčani in Kitajci in je govorica, da tiči Rusija za Tibetčani. — V Braziliji, v južni Ameriki, so odpravili, kakor smo mi že poročali, sužništvo in vlada bi sedaj rada da pride iz Evrope, iz Italije še posebej tje delalcev. No Italija ima tacihi že na izbiranje, toda ljudem se ne ljubi iti tje — umirat. Podnebje je namreč sila nevarno za ljudi iz Evrope.

Za poduk in kratek čas.

Zlatomešnik sv. oče Leon XIII. in slov. rimski romarji.

(Dalje.)

Bilo je v nedeljo. Trebalo je se nekoliko olikati in pomladiti, v spomladi vse hitreje raste in tudi baruse. Brivec je hotel marsikaj iz mene poizvedeti, in moral sem mu odgovarjati, da si mi laščina ravno ne teče. Vendar brivec tega ni dal veljati, marveč me je pohvalil, da govorim „molto bene“, prav dobro. Toda toliko pameti že imam, da sem občutil, da Lahova pohvala ni merila na moj laški jezik, ampak na mojo slovensko mošnjo, da se jej prikupi.

Danes sem meševal v cerkvi sv. Marcela, ki mi je bila najbolj na roke. Na istem mestu so nekdanj Rimljani imeli zverinjak, v katerem je sv. papež in mučenec Marcel zverino varoval in krmil, ko so ga bili vjeli. Po sv. meši mi dober angelj prinese misel, da imajo Hrvati danes skorej gotovo službo božjo pri sv. Klementu, na grebu slovanskega apostola sv. Cirila. Takoj stopim na ulico in vzdignem kazalec, kar je v Rimu znamenje, da se hočem peljati. Bil sem res srečen. Ko namreč stopim v cerkev sv. Klementa, je ravno škof Strossmayer stopil na leco. Govoril je z mladeniško navdušenostjo in tako lepo, kakor zna samo

on. Njegov govor je svedočil, da ima pravo srce za Boga, pa tudi za dom svoj in za svojega kralja. Da se vsi sovražniki slovanskega naroda ravno v njega najbolj zaletavajo, je znamenje, da je Strossmayer svojemu narodu močna podpora.

Lahi jako varčno živijo. Njih poglavitna hrana je sočivje, pa ga imajo tudi več sort, kakor mi, in sicer tudi takšnega, s katerim bi se naš želodec nikdar ne sprijaznil. Prodajalnice za sočivje so po mestih goste, kakor pri nas mesnice. Tudi trezni so Italijani; Slovenec ga petkrat toliko posuši, kakor Lah. Žganje-pivci so zelo redki, dokler se na Slovenskem že kjer bodi spodtekneš na „šnopsarja“. To je sramota za nas!

Mesa pride le malo na mizo; režejo le pičle porcije. Naročali smo govedino in tele-tino, a dobivali koštrunovo in jančje meso. Meso ni kuhano, ni pečeno, ampak segreto, čemur pa se nisem čudil, ko sem videl, da s špiritom kuhajo. Braskega zabelja Italian ne pozna, njemu je olje zabelj. Kruh je sam pšeniček, a nima nobenega lica pa tudi nobenega okusa. Butast je kakor postružek, tudi ni kipnjen, ni soljen, ni pečen. Če bi slovenska gospodinja kmetu tacega spekla, pet tednov bi ga v hrbtu občutila. Juho Lah črti, kakor Slovenec polento.

Italijanska gospoda se oblači kakor naša. Vendar nekaj goropadnega ima vsak Lah. Če mu je suknja prav, pa so hlače prekratke, in če so mu hlače prav, pa je srajca na vratu pretesna, ali mu je klobuček premajhen, ali je škoren podvrnjen, ali rokav prekratek, neka napaka je na vsakem.

Ženskam ni mar snage. Omenim, da so tudi na Slovenskem nemarnjače, ki še v nedeljo možu in otrokom ne dajo friškega perila. Videl sem gospé, ki so sicer imele svilnato krilo, a perilo jih je tožilo nemarnosti. Proste ženske pa so pravcate cigalice: imajo črne lasi, svetle oči, črmljeno lice, razgegano in candravo obleko; češejo se pa menda samo za Božič in Vuzem.

Ako Italijan nima opravila, se vseda kjer bodi ob tla. V Rimu so na očitnih trgih ležali kakor pri nas po nedeljah fantje ležijo na zeleni trati, a tobaka ne žgejo, za to so prevarčni. Ležijo pa ali na trebuhu, ali na strani in si glave podpirajo z golimi lakti, ker gumba na rokavi je za Laha deveta briga. Če jih troje skupej leži, so tako glasni, kakor bi ga že bili pet litrov popili, a še ga videli niso.

Gospoda se vozi v bogatih kočijah in z jako ličnimi in čilimi konji. Že nekdanj sem doma slišal, da Italjan za lepega konja največ obeča. Vbogega laškega seljaka pa vleče ali osel ali mula ali oba. Majhnih posestnikov, kmetov in želarjev, na Laškem ni, ampak le

veliki posestniki so, kateri imajo svoje seljake ali kočarje, ki jim delajo.

Boren je voz revnega seljaka. Truga, kakor v njej pri nas prodec ali pesek vozimo, nasajena na lesene osi, dva kolesa in pa oje, vse leseno: to je njegov voz. Delo pa ni toliko kolarja, ampak — drvarja. Para oslek pa mora voziti, da mu kosti škripljejo.

Ko se nas pelje enkrat več kočij iz mesta, teknila se je kočija, ki je vozila pred nami, malo osla, ki je kamen vozil. Mrcina je bil tako medel, da se je precej prevrgel ter vse štiri od sebe molil, kakor če se klop podere. Bila je podoba, da oslu ni bilo prav nič več za toti svet. Toda Lah mu ni verjel in ga je s palico tako dolgo budil, dokler mu osel z repcem ne da na znanje, da mu ali ni mar, ali da ne more vstati.

Če se seljaku oje stere, ne da bi si novo omislil, ampak staro oje povije v cunje ter ga poveže s traki, da je bolj obvezano, kakor noga berača, ki na božjem poti kraj ceste sedi in berači. Na homot Lah oslu vse polno zvoncev navesi, in sploh vse take reči, ki ropočejo, oslu za klobuk navtičejo. Okoli vrata oslu obesijo na vožinec kodelo, ki mu visi črez prsa na kolena; to je njegov muhnjak, ob katerega s kolena tolče, če ga muhe nadlegujejo.

Goveje živine smo malo videli. Le tu in tam so orali z voli, ti pa so na Laškem menda jako rahlo-čutni, ker bili so z lepimi odejami odeti, da se ne bi kje sprehladili.

(Dalje prih.)

Smešnica 34. Kmetica hvali se sosedi, da je sina odvadila kletve. „Te“, pravi, „naučil se je pri vojaki. Pri vsakem drugem stavku je zaklel, češ: da naj bo, kakor če vr. * „Kaj pa reče sedaj?“ seže ji soseda v besedo. — „Naj bo, kakor čejo mati!“ zatrdi kmetica.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Krajni šolski svet v Št. Ilji pod Turjakom je prejel od Nj. veličanstvu, svetlega cesarja 250 gld. za popravo tamnejše ljudske šole.

(Zlata maša.) Njih prevzvišenost, mil. knezoškof so služili v nedeljo, dne 19. avgusta pri oo. lazaristih v Celji slov. sv. mašo. V isti cerkvi so imeli namreč pred 50 leti svojo prvo sv. mašo.

(Zahvala.) Premilostljivi knezoškof in ekscelenca Jakob Maksimilijan so za pripravo novih zvonov k župnijski cerkvi sv. Pavla v Savinjski dolini 80 gld. velikodušno darovali ter jim za lepi dar cerkveno predstojništvo v imenu župljanov izreče najponižnejšo zahvalo.

Miha Plešnik, župnik.

(Slov. društvo) zboruje v nedeljo den 26. t. m. ob 1/24. uri popoldne v g. Poličevem gostilni pri sv. Lenartu v Slovenskih goricah

in bodeta poslanca g. dr. Radaj in dr. Gregorec poročala o deželnem in državnem zboru.

(Prošnja) „Odbor slov. pevsk. društva“ prosi vsa narodna društva, kojim so se bila doposlala vabila k udeležbi cesarske in pevske slavnosti na Krškem, naj blagovolijo vsaj do dne 27. avgusta odboru naznaniti, ako in v kolikem številu se bodo slavnosti udeležila. Isto tako se prosijo posebno vsi poverjeniki slov. pev. društva, da naznanijo odboru število udeležujočih se pevcev in pevkinj (vsako posebej). Kdor še sekiric potrebuje, naj nemudoma naznani odboru, da se mu dopošljejo. Vzpored slavnosti je že sestavljen in se bode v kratkem razposlal. Sodelovala bode polno-številna ljubljanska vojaška godba.

(Slov. pevsko društvo.) Generalno vodstvo južne železnice je po vseh njenih progah vdeležiteljem slavnosti 2. sept. v Krško voznino za II. in III. razred poštnih in osebnih vlakov znižalo za eno tretjino cene poštnega vlaka. Legitimacije se dobé v Ptuj pri odboru. Naj se priloži za pošiljatev ena poštna znamka.

(Šaleška čitalnica) obhaja v nedeljo dne 26. avgusta t. l. vladarsko 40 letnico našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I, in sicer bode predpoldne ob 1/2 11. uri slovesna sv. maša pri farni cerkvi šoštanjski, pri kateri poje čitalniški pevski zbor; popoldne ob 3. uri bode pa ljudska veselica na vrtu g. Tajnika v Družmirji; zvečer bengaličen ogenj.

(Imenovanje.) Gosp. Porekar, doslej podučitelj v Ptujski okolici, slovenskemu občinstvu dobro znan kot izboren pevec, v učiteljskih krogih čislán in spoštovan kot izvrsten učitelj, imenovan je za nadučitelja na Holmu pri Ormoži. Mi čestitamo vrlim Holmčanom, da dobodo tako spretnega učitelja odgojitelja za svoje otroke, „Holmskemu slavcu“ pa želimo v novem domovji obilo sreče in mnoga leta! —

(Bogata zapuščina.) Dne 14. julija je prevzel novi okr. odbor na Ptuj opravila tega zastopa v svoje roke. V blagajnici je našel pa samo 43 gld. 37 kr. in tem nasproti je bilo 14.645 gold. dolga. To je bilo tedaj tisto lepo gospodarstvo gg. Piska in tovarišev! Sicer pa še izpregovorimo o tej stvari v prihodnjem našem listu.

(Duhovne vaje.) Pri duhovnih vajah v Mariboru, ki jih vodi č. g. P. Fellingner iz reda oo. jezuitov, navzoči so mil. knezoškof in 69 duhovnikov naše škofije.

(Slov. ljudska šola.) Občinski odbor okolice Šostanj je sklenil v svojej seji dne 19. t. m. uložiti prošnje deželnemu šolskemu svetu, oziroma naučnemu ministerstvu za upeljavo slovenskega poduka na ljudske šole v Šoštanji. Propala bode torej agitacija znanega Fr. Woschnagga in Negrija za nemški šulverein.

(V bogoslovje) so vzprejeti g. J. Kanksy iz Opočna v II., v I leto pa gg.: Alojzij Cizerlj od sv. Marka pri Ptuj, J. Doberšek s Sladke gore, Al. Glažar iz Škal, Fr. Golob iz Ruš, P. Gregorec od sv. Vida pri Ptuj, J. Horjak od sv. Ruperta nad Laškim, J. Jodelj od sv. Lovrenca na kor. žel., Jos. Kardinar od sv. Križa pri Ljutomeru, Anton Lamjšič od sv. Martina v Rožni dolini, J. Medvešek iz Sevnice, Ant. Podvinski iz Pišec, J. Renier iz Celja, A. Šebat od sv. Kungote na Poh., Jos. Štebih iz Ormoža, M. Valpotič iz Ormoža, Jos. Vajkselj iz Hoč, Bal. Vogrinc iz sv. Vida pri Ptuj in J. Živko od sv. Lenarta v slov. gor.

(Kn. šk. duh. svetovalci) postali so č. gg.: A. Belšak, župnik pri sv. Petru pri Radgoni, dr. A. Suhač, župnik pri sv. Ani v slov. gor., Jakob Trstenjak, župnik pri sv. Marjeti pri Ptuj.

(Požar.) V nedeljo je zgorelo poslopje J. Hrgota v Hočah. V noči na 22. avgusta pa je bil ogenj sopet v Podovi.

(Duh. spremembe.) Č. g. Jakob Pečnik, kaplan v Selnici, pride za kaplana k sv. Antonu v slov. goricah.

Loterijne številke:

V Gradcu 18. avgusta 1888: 29, 82, 60, 16, 7
V Dunaju „ „ 15, 58, 60, 33, 57

Vabilo k veselici,

katero bode praznovala kmetska čitalnica pri sv. Križu pri Mariboru v proslavo 40letnega vladanja Njega veličanstva presv. našega cesarja Franca Jožefa I. v nedeljo 26. avg. 1888.

Vspored:

1. Slavnostni govor.
2. Prepovedavanje o telegrafu.
3. „Na ljudske veselici“. Prizor, spisal J. Stritar.

Osebe: Devetnik, župan. Barba, njega žena. Marjeta, njijina hči. Koščak, kmet. Učitelj. Andrej, kmetski fant.

4. Petje.
5. Prosta zabava.

Začetek ob 5. uri zvečer.

Veliki živinski sejem

pri sv. Antonu v Slov. goricah bode v ponedeljek, dne 10. septembra 1888. 1-3

2-2

Mežnarsko službo

išče na Slovenskem Janez Ambrož v Lučah (Leutschach).

Javna zahvala.

Podpisani bili smo pri „Aziendi“, avstrijsko-francoskem zavarovalnem društvu zoper elementarne in slučajne nezgode, zoper škodo po toči zavarovani. Dne 1. julija t. l. nam je toča zavarovana polja pobila, pa gospod representant iz Gradea in gospod Pavel Simon, zastopnik in likvidator v Mariboru, sta nam škodo popolno vcenila in „Azienda“ nam je škodo hitro in popolno po g. Pavlu Simonu v Mariboru izplačala. S tem se podpisani imenovani družbi za hitro pomoč zahvalimo in „Aziendo“ vsakemu priporočamo.

Hotinja ves, 12. avgusta 1888.

Franc Pišek, Jožef Falež, Julija Lešnik, Franc Horvat, Marko Pezdire, Ant. Lobnik.

Naznanilo.

Vsem blago- in živino-tržcem naznanjam tem potom, da imamo 29. avgusta pri sv. Tomaži velik semenj, h kateremu vse trgovce in kupce uljudno vabi

Dora Skerlec.

V najem se da kamenarnica.

Pri graščini „Hamer“ dve uri od Ptuja in Poličan se za 10 let v najem da več kamenarnic z izvrstnim kamenom za zidanje. Več pové graščinsko in gozdnarsko oskrbnništvo tukaj — pošta Ptujška gora pri Ptuj, Štajarsko.

2—3

Zahvala.

Preblagi gospod Viljem vitez Artens, stotnik Nj veličanstva in graščak Jelšovski podaril je povodom štiridesetletnice cesarjeve tukajšnjim ubožcem 20 gld., tukajšnjim šolarjem pa 10 gld. Podpisani urad zahvaljuje se blagemu dobrotniku v imenu obdarovancev najsrčneje.

Dekanijski in farni urad Šmarje pri Jelšah,
dne 18. avgusta 1888.

Mart. Ivanc, č. kanonik.

Naznanilo.

Naznanim častitemu občinstvu, da se pri meni dobiva dobro

Graško pivo liter 16 kr.,

Završko vino liter 32 kr. Šilher liter 24 kr.
in 1887. leta iz Kamnice liter 20 kr.

Ob enem opozarjam na cena, dobra in okusna, topla in mrzla jedila.

S spoštovanjem 2-2

Marija Jost, (Kreuzberger)

Maribor, koroške ulice št. 3.

Krčma ob veliki cesti med Ljutomerom in Radgono se proda z nekoliko zemljiščem vred. Pripravna je tudi za trgovino. Več se izvé pri gosp. T. Pušenjak-u, nadučitelju na Cvenu pri Ljutomeru. 2-2

Razstava v Celji 1888

političnih okrajev: Celje, Maribor, Ptuj, Brežice in Slov. Gradec o priliki jubileja 40-letnega vladanja

Njih veličanstva cesarja.

Začetek razstave dne 26. septembra.

Trajala bode, kakor je dosedaj določeno, 6 dni.

Premirale se bodo razstavljene reči iz gori imenovanih okrajev in c. kr. okrajnega glavarstva Ljutomer.

Razstava bode obsegala: **gospodarstvo, rokodelstvo, obrti in šolske reči.**

Čas za oglašenje je do 1. septembra.

Vse potrebno pové

Komisija za razstavo v Celji.

3—3

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 34. štev. „Slov. Gospodarja“.

L. 1888.

23. avgusta.

Štev. 8.

Sadno drevje in skrb za tisto.

Vsaki reči, če nam naj daje kaj koristi, treba je od naše strani neke skrbi in nje korist bode le majhna, ako nimamo za njo take skrbi, kakor ji je treba. Tudi sadno drevje ne dela v tem izjeme, toda skrb za to ni že le Bog zna, kako težka, ali pa čez silo draga. Vendar pa se pogreša ta skrb pri marsikaterem gospodarji.

Kaj je tega krivo? Nekaj nevednost, ker se misli, da človeška roka ne more kaj pri drevesu za to, da je rodno, nekaj pa v nemarnost, ker se vidi semtertje, da drevo rodi, če se ga tudi človek še s prstom ne dotakne celo leto. Prvo kakor drugo je krivo, pogubno in mi bi oboje radi odvrnili od naših gospodarjev, to se ve, da le, ako naš svet poslušajo in naše vrste berejo.

Prav po gostem se vidi, da stojé drevesa v vrtu, kakor so vzrastla. Gospodar se jim ni približal z nožem, ne kedar jih je sadil in ne, ali še tem manj pozneje. Marsikateri še misli, da bi obrezovanje drevesu škodovalo. Vsled tega rastó veje, kakor jim drago in so za to večkrat dolge, tankim šibam podobne. Take pa so potlej slabe ter se vlomijo brž, ko nastavijo kaj sadú ali če se jih po zimi prime kepa snega. Trud večih let je izgubljen, dobička od njih pa ni nič ali le ubogo malo.

Temu bi se bilo lahko pomagalo z nožem, z razumnim obrezovanjem. Kako pa se obrezuje, to te nauči izkušjen sadjerejec lahko, vsaj veliko lažje, kakor moremo mi s samo besedo. Mi torej le rečemo: Ne hrani noža, toda obrezuj pametno ali nikoli, kedar je drevo že v mezgi. Pozna jesen je za tako delo najbolj primerna, tudi zima ali še rana spomlad dopušča ti tako delo.

Ob enem pa si oglej potlej tudi stara drevesa. Pri njih pa ti bode večkrat noža premalo, treba ti bode za nje še žage. Kar je na njih suholjadi, postranskih izrastkov ali limovih zeli, vse to varéno izreži ali odžagaj prav pri deblu, potem pa prigladi rano z nožem in zamaži jo z drevesnim voskom. Izrastki pa niso vselej za to, da jih kar odrežeš, ne, če jih kratko prirežeš, rodé ti v par letih, kakor ostale veje. Ako ti torej ne kvarijo lepe podobe drevesa, pusti jih in samo obravnavaj z njimi, kakor je treba. Za drevesno mažo je najboljši katranovec, ki se naredi iz premoga.

Ako z njim zamažeš rano, zaraste ti ona hitreje in les pod njo ne strohni. Ako je na drevji suhih vršičev, treba ti jih je odžagati in to tik živega lesa. Tako se rana hitreje zaceli in drevo ti ohrani lepo podobo svojo.

Lim, ki se pokaže na drevesu, pije iz njega sok, čegar tudi drevo samo nima iz lehka kedaj preveč, in mu je torej na škodo. Vrhu tega pa še se lahko raznese na drugo drevje, kajti tice ga rade na nogah vzamó seboj in torej se hitro lim množi v sadunosniku.

Ako je vejevje pregosto, moraš ga iztrbiti, posebno na te veje pazi, ki so si navskriž in torej riblje druga drugo ali jo gloda. Na drevesih, ki stojé v mokrem zemljišči, nareja se mah in to ni drevesu na korist, torej ga, čem prej ti je mogoče, odpravi. Nekateri ga strže, ti pa storiš bolje, če pomažeš drevo z gnojnico, toda njej primeša se nekaj ilovice. V tem stori tudi apnena voda dobro. Tako premine mah in skorija se pomladi drevesom. Kar tudi ni brez vsega, je to, da s tem vkončaš marsikatero gnjezdo mrčesjadi, ki se sicer dobro počuti v razpoklinah skorije.

Zoper zajéji zob se nasvetuje sicer marsikatero sredstvo, toda popolnem ni nobeno zanesljivo, nekatero je še celo drevesu na škodo, n. pr. katranovec iz premoga. Najbolj še nekam kaže, poleg obveze, maža iz apna, ki se je raztopilo v goveji krvi.

Kar se tiče drugih bolezní, ki se lotevajo dreves, so pri nas najnavadniše ožig in pa rak. Pri ožigu dobi drevo črne maroge in te so znamenje, da se pod njimi sušita skorija in les. Kdor zapazi te maroge hitro, on še more pomagati drevesu, ako izreže maroge noter do zdravega lesa in potem rano zamaže s katranovcem. Še bolje pa stori, kdor prireže krono bolnim drevesom.

Tudi pri raku je treba bolno mesto izrezati ter namazati rano s katranovcem. Ako je krivo raka to, da stoji drevo preveč na mokrem zemljišči, naj se potegne graben, da se odceja voda polagoma, okoli drevesa pa se potrosi apna ali tudi pepela. Kedar pa stoji drevo pregloboko, tedaj odkoplji prsti iznad koreninja za nekaj centimetrov.

Pri drevesih se nameri po gostem, da raste katero prav lepo, toda sadú nima nič nikoli ali le malo in še ta je slab. Pri tem se pomaga drevesu, če se nareže skorija ob deblu

in krepkejih vejah do lubja in to po dolgem, vendar pa ne daj nožu čisto do lesa. Semtertje kaže, da se kaka korenina odstrani, kajti tako drevo ima preveč soka in rast gre v les, ne pa v sad.

Bolj po gostem pa ne rodi drevo za to, ker stoji v zemlji, ki je preveč izpita, pri njem kaže zato, da se odkoplje prst okoli debla in to najbolje po zimi in potem se pognoji celo torišče. Ako je poprejšnje leto bilo kako drevo posebno polno, tedaj mu ne zavidaj nekaj gnoja.

Zoper mrčes, ki se zaredi na drevju in potem živi od drevja, mora gospodar zmirom braniti drevo. Posebno gosenice dveh metuljev, belinca in zavijača, so drevju dokaj škodljive. Pomaga si tu nekaj človek sam, nekaj pa mu jih vkončajo ptiči. Metulj zavijač polaga svoja jajca v cvet, posebno jabelk. Iz jajca izleze potem drobna gosenica ter se k malu zarije v mladi sad. V njem pa ostane ter se redi iz njega, dokler ne pade sad z njo vred z drevesa. Kdor tako sadje k malu pobere ter ga vkonča, zatré najbolje nadalnje zaplojanje tega metulja.

Ker se ptiči redé od gosenic, zato je kaj pametno, če jih ne gonimo z vrtov, ampak jih še le vabimo s tem, da jim napravimo gnjezda. Kakor je neumno ptiče preganjati z vrtov, tako neumno pa dela človek tudi jeseni, ko jemlje zrelo sadje z dreves, Kdor namreč otepa z raličo drevje, da spravi z njega sad, ta sklesti ravno tiste vršiče, na katerih bi bilo druge spomladi polno cvetja in potem tudi obilo sadja.

Da ne rečemo več, sadje, ki ga sklesti človek z dreva, ne drži se, ampak rani se in zato začne k malu gnjiti. Tako sadje torej ni za prodajo, ali tudi tako, ki ga hočeš stolči, bode bolje, če pride, kolikor mogoče, zdravo pod roke tolkačev.

Odpis davka po uimah.

(Konec.)

Ako z ozirom na § 1. al. 1, pride le kak del ali z ozirom na § 2, al. 1, samo obdelan del zemljišča v poštev, tedaj je v to, da se odpiše davka, merodajen tudi le del davka, ki zadeva tisti del zemljišča.

Odpisovanje davka, kar ga zadeva oškodovana zemljišča z ozirom na veliko škodo, godi se na dejanskem predpisu, tedaj na onem odstotku čistega pridelka, ki je bil to leto, v katerem se je škoda izgodila, podlaga pri odmerjenji davka za to posestvo z ozirom na celo posestvo oškodovanca v davčnem okraji ali v veljavnem krogu le-te postave.

Pri škodah v gozdih je najprej dejanski predpis davka, računjen za oral počenši od tega leta, v katerem se je nagodila uima, nazaj, za vsa leta, ki so enaka gledé starosti lesa, oziroma ako obsega čas obdavčenja manjše število

let (§ 2), izračuniti za to manjše število let in potem na ono plat prenesti, na kateri se je les uničil.

Ako je v kakem gozdnem oddelku les v raznih razredih starosti in ako je mogoče plati posameznih starostnih razredov po kakih pripomočkih ali po merjenji določiti, tedaj mora se določiti dejanski predpis davka za oral in za leto za vsak starostni razred.

Ako pa se ne morejo pri neenakih starostih lesa ločiti posamezni starostni razredi, tedaj pa se določi poprečna starost vničnega lesa iz poprejšnje deblove starosti, ki se izračuni na kaki plati za poskušajo.

Ako pri gozdnih škodah preseže odpisana davčna svota letni davek, ki se odrajtuje za posestvo oškodovanca, ki leži v davčnem okraji, tedaj se mora za prvo leto odpisati samo tisti znesek davka, ki je enak unemu letnemu davku in ostanek odpisane svote v enaki meri do konca v naslednjih letih.

§ 6. Vsako oškodovanje naravnega pridelka, za katero se zahteva vsled § 1 le-te postave odpisanje davka, treba je, da v 8 dneh po škodi ali oškodovanec ali njegov pooblaščenec naznani škodo davčni uradniki prve vrste (okr. glavarstvu, davč. oskrbništvu, davč. krajni komisiji), sicer pa izgubi pravico do odpisa.

Pri pismenih naznanilih se ne šteje dnevi, ki jih vzame pošta, v ta obrok.

Ako je vsled kake uime več posestnikov oškodovanih, morejo škodo naznaniti po svojem zastopniku, ki ima od njih pooblastilo brez koleka, ali pa po obč. predstojniku, ki se rajta za njih pooblaščenca.

§ 7. Ako se izredno pretrga pot občine, v kateri se je škoda nagodila, do davčne uradnike prve vrste, dovoli se izjemoma, da se naznani škoda v določenem času z enako veljavo bližnji davkariji.

§ 8. Davkarija prve vrste presodi naznani gledé na pogoje za odpisanje davka in povzroči, ako so pogoji za to, komisijsko preiskavo škodé.

Le-ta preiskava se vrši praviloma hitro po naznanjenji, vselej pa v času, v katerem še je mogoče v posameznem slučaju velikost škode določiti.

§ 9. Škoda se na mestu in kraji določi po odposlanci finančnega urada s sodelovanjem dveh iz občinarjev po finančnem uradu izvoljenih izvedencev. Ko bi pa za to, da se določi škoda pri gozdnih škodah, ne bilo v vrsti občinarjev pripravnih izvedencev, vzamejo pa se po finančnem urada od drugod. K tej obravnavi, ki se oznani, kakor je v tistem kraji po navadi, vzameta še se po vrhu dva odbornika obč. zastopa za podučenje in ne brani se oškodovancem biti v pričo.

Ako morebiti oškodovanec ugovarja določbam komisije, tedaj mora komisija koj razsoditi.

Ako sta si izvedenca križem, tedaj razsodi vodja komisije.

§ 10. Izvedenci, kakor tudi odbornika obč. zastopa, ki se privzameta za podučenje pri komisijski preiskavi, nimajo pravice od drž. kase tirjati kaj odškodnine. Komisijski stroški od poslancev finančnih uradov pa se plačajo iz drž. kase.

§ 11. Po določbi komisijske preiskave določi se odpis davka gledé na v § 5. določeni način in sicer v slučajih oškodovanja kmetijske setve po toči, vodi ali ognji od dež. finančne uradnije, v vseh drugih pa od finančnega ministra.

Zoper odločbe dež. finančnih uradov dopušča se utok do finančnega ministra.

§ 12. Privoljeni odpisi davka se odštejó davčnemu dolgu posameznih posestev in če so le-ti že popolnem vplačani, se ali zapišejo v prihodnji dolg za dobro ali pa se vrnejo ako izrečno tirja, posestniku.

§ 13. Le-ta postava stopi v veljavo dne nje oznanjenja.

§ 14. Za izpeljavo le-te postave skrbi Moj finančni minister.

Dunaj, dne 6. junija 1888.

Franc Jožef I. r.

Taaffe I. r. Dunajewski I. r.

Rezanje kapunov.

Naši štajarski kapuni so v zunanjih deželah na dobrem glasu in se za nje vsako leto mnogo denarja izplača.

Gospodinje se pa pogosto pritožujejo, da jih pri rezanju mnogo pogine. Uzrok je v tem, da se to delo navadno le slabo opravlja, ker navadno le stare žene z okretnimi rokami in s slabim orodjem opravljajo. Perje navadno kar popipljejo, kožo s topim nožem prerežejo in kožo potem kar s hodno nitjo zašijejo. Potem ni čuda, da jih mnogo pogine.

„Slov. Gosp.“ svetuje našim gospodinjam pri rezanju tako-le ravnati: Oskrbi si male ostre jeklene škarje, oster nož, tenko šivanko in belo žido ali svilo.

Perje naj se poprej s škarjami poreže, preden z nožem kožo prerežeš in jajca previdno poiščejo in odstranijo. Šivanka in svila naj se poprej v vodi, h kateri se je nekaj kapljic karbolne kisline prililo, namočita, ter koža skupaj previdno zašije.

Tudi rane, kjer rože živali odrežeš, je dobro s karbolno vodo pomočiti, da potem hitro zacelijo.

—k.

Dopisi.

Od sv. Marka niže Ptuja. (Delovanje našega okr. zastopa.) Imamo res veliki navrhek okrajnih doklad pri dači, toda vidimo, da se ravna z našimi denarji vspešno; okr. zastop skrbi namreč za vsestransko korist celega okraja. Mislimo na tako prekorišten most čez Dravo pri Borlu in cesto od tega mosta v Meretince; tako je lepa zveza s Ptujem, Ormožem, z Možganskim kolodvorom in tedaj naprej s Slovenskimi goricami. Dalje je lepa ravna cesta kraj Drave od tega mosta pod Borlskim gradom mimo Zavrč na Hrvaško. Lepa je tudi nova cesta na Bregu, pri Ptuji do železnega mosta proti Turnišam. Krasno in koristno je izdelana, s trpežnimi mostovi zavarovana ravna cesta čez nekdanji silovit klanjec v Veliki Varnici v Cvetlin pri sv. Petru do hrvaške meje, odtod pelje dalje na Hrvaško proti Višnici, Trakoštjanu, Bednju in še dalje v Zagreb in Krapinske toplice. Drugih, še morebiti mnogo požrtvovalnih izdelkov in popravkov sl. okr. zastopa. katerih nisem videl, ne usojam se omeniti; pa kar vidim in vsestransko od posestnikov hvaliti slišim, to priobčim. Drava nam nedopovedljivo škodo dela. Kjer so bili pred štirimi leti na levi strani najboljši travniki, vrti, stanovanja itd., tam vozijo se zdaj splavarji navzdol. Že samo v par letih smo morali edenajst hramov v varniši kraj prestaviti in prebivalce preseliti. Vendar zdaj marljivo zavirajo, s fažinami in kamenjem vodo odrivajo, da nam ne bi še večje škode delala. Ako nam pod Novoves prodere, kjer je že bojda pred 300 leti drla tedaj bode 50 posestnikov s svojimi hrami v hudi stiski in bežati bodo morali. Na čigave stroške pa se to birjenje dela, to mi ni znano, pa koristilo menda bo. Ali veliko dobroto v korist celemu Ptujskemu okraju, hrvaškemu Zagorju, Krapinskim toplicam, srednje-haloškim, Trakoštjanskim, Bedjanskim in Višniškim vinorejcem oskrbel je sl. okr. Ptujski zastop s podvzetjem in dokončanim delom nove krasne ceste od sv. Vida v Leskovec. Pomnim, da so od Leskovca v Ptuj eden polovnjak vina z 2 voloma in 2 konjema, t. j. s čveterjadjo z veliko težavo peljali a sedaj naložiš 4 polovnjake vina tam na Bednji ali v Trakoštjanu ali v Leskovci, pa ga peljaš s parom konj, brez vse težave v mesto Ptuj. Hvala torej okr. zastopu v Ptuji! Sliši se, da bode tudi čez Ptujsko goro iz Ptuja proti Rogatcu ali Poličanom okr. zastop vravnano cesto stavil. Te ceste, ogibajoč se strašanskega Majšberskega hudega klanjca, bi se veselil celi Ptujski okraj in pričakuje že jo ljudstvo več let.

Iz Precetinec pri Malej nedelji. (Sadjerejstvo.) Pri nas se obuvamo po starem, oblačimo se pa po novem, v gizardave, malo vredne

cunje. Naš kraj je fin, pa tudi trpin: človek dela ter trudi se od zore do mraka, kajti delati mora, ako hoče živeti. Premožnih hiš v našem kraju ni najti, pač pa kmetov, ki ob svojem imetku živijo. Goveje živine more naš kraj rediti le prav malo, ker nima obširnih travnikov in pašnikov. Navadno redé kmetje po 6, 8, redko kedaj 10 goved. Našega kraja glavna dohodka sta sedaj poljedelstvo in sadjerejstvo. O tem hočemo nekoliko govoriti. Vse hvale vredno je, da se je naš kraj, že par let sem poprijel sadjerejstva; to mu bode tudi donášalo obilno dobička. Veselje bode gledati v kratkem lepo rastoče sadno drevje, polno žlahtnega sadú. Koliko upljiva in veselja imajo do sadonosnega drevja tukajšnji posestniki, n. pr. J. Janžekovič in Ant. Vrzal, kojih sadunosnika, se morata zares prištevati v prve vrste našega kraja. Omeniti moram pa še tukaj tri posestnike, Fr. Ritanja, J. Petek in Al. Košti, katerih sadunosniki so se tako rekoč skoraj za polovico zboljšali. Z veseljem ogledujemo orjaška sadna drevesa, katerih sad in od njih dobiček slastno uživamo, ne da bi se hvaležni ne spominjali pradedov naših očetov, koji so iz ljubezni do nas kot svojih potomcev zasadili ta drevesa. Zato tedaj dragi, tukajšnji in sploh vsi slov. posestniki! sadite cepite pridno, saj trud ni toliko težak, a donášal vam bode vendar toliko koristi in za gotovo se nas bodo hvaležno spominjali naši potomci. Še eden krat vas opominjam, ljubi gospodarji, skrbite si za obilo sadnega drevja; kako lahko da se sadje, prav po ceni proda, to se je že več let, posebno pa lani pokazalo, ko so nam vsak dan, zaporedoma kupci trkali na vrata.

Iz Luč v zgornji Savinjski dolini. (Zlata poroka.) Obhajala sta jo 16. julija Jožef Brunet, po domače Mlinar, in njegova žena Mica iz okolice Podvolovlek. Že poprejšnjo nedeljo so č. g. župnik, to slovesnost naznanili s prižnice, ter ob enem povabili vse poštene može in žene s tem, naj pridejo na omenjeni dan, se zberejo v farovži, od koder bomo potem pošteni zakonska spremili v cerkev k zlati poroki. In zares dan 16. julija bil je vesel, da častitljiv za celo faro; ob 9. uri je glas zvona naznanjal, da se bliža redka slovesnost zlate poroke; svati so hiteli od vseh strani domači in tudi ptuji, ter so se zbrali veseli okoli spoštovanih starčkov in njima v podaji rok svečo želijo. Ko je bila vsa družba zbrana, pa č. g. župnik spomnijo, da je čas podati se v cerkev; tedaj se vsi vredimo za sprevod. Pred dvermi farovža dve šolski deklini nagovorite zlato poročena, ter jima v imenu vsih šolarjev srečo želite in v znamenje spoštovanja podaste vsakemu šopek cvetic. Podamo se v lepem sprevodu v zalo okinčano cerkev; kako

ginljivo je bilo to videti! Spredej je šla domača godba, za njo šolska mladina, ki je tudi obhajalo 40-letnico Njih veličanstva; potem mnogo ovenčanih družic, mož in žen, ter v sredini teh zlato poročena ženin in nevesta, na strani svojega dušnega pastirja. Ubrano petje zvonov, grom topov je spremljal to družbo proti cerkvi in ta prizor je vse pričujoče do solz ganil. Med sv. mešo so šolarji ubrano peli pod vodstvom g. učitelja; cerkev je bila napolnjena s svati in drugim ljudstvom, ker sme se reči, da je bila zastopana vsa fara. Po cerkvenem opravilu so č. g. župnik napili z blagoslovljenim vinom zlato poročena ne želeč jima dosti let, ker ta jih že težijo, temveč še od Boga določena, naj bi bila srečna. — Podali smo se potem potrjeni od cerkvenih obredov iz cerkve, v poprejšnjem redu, v krčmo Krefelna, kjer smo se do noči radovali, ter slednjič poslovili od spoštovanih družetov, z željo: Bog ohrani blagega Jožefa in Mico Brunet še mnoga leta!

Raznoterosti.

(Sadna sušilnica.) Kakor druge dežele, ima tudi Istra svoje č. kr. kmetijsko društvo. To je naredilo v Motovunu poskus z novo sadno sušilnico in poskus se mu je dobro obnesel. Stroškov je pri sušenju samo 60 kr. za kurilo, posuši se pa sadja 220 klg. v 15 urah. Ako je to resnica, ne bila bi taka sušilnica po norci.

(Huda ura.) V Korneuburški okolici bile so zadnje dni grozne nevihte. Oblaki so se večkrat vtrgali in valovi so drli po vaséh ter odnašali poslopja in ljudi. V Niederloisu se je 25 hiš podrlo, 10 skednjev pa je voda odnesla s snopjem vred. Ljudje so iskali zavetje na drevji in na strehah, le-te pa so se jim vdrle in je troje ljudi ubitih, veliko pa ranjenih. V Aspenu se je 8 ljudi potopilo, v Ladendorfu pa 20 hiš podrlo.

Tržna cena

preteklega tedna za 100 kilogramov.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursišca		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor hktl.	6	—	4	20	3	90	2	90	5	40	5	10	4	40
Ptuj	6	—	5	75	5	50	6	50	5	50	6	25	7	—
Celje	8	—	6	62	6	10	6	30	7	—	6	35	6	85
Gradec . . .	7	40	5	75	7	75	6	20	6	25	—	—	—	—
Ljubljana . .	7	87	6	50	6	18	6	—	6	93	—	—	—	—
Celovec . . .	7	47	5	92	5	54	7	28	6	70	—	—	—	—
Dunaj	7	75	6	25	6	87	5	65	6	93	—	—	—	—
Pešt	7	18	5	42	5	80	5	23	6	30	—	—	—	—